

Σκέψεις για την Μεγάλη Τεσσαρακοστή

/ [Επικαιρότητα](#)

Είναι γνωστό πώς στην περίοδο αυτή έχουμε δυο νηστείες. Είναι περίπου επτά εβδομάδες αυστηρής νηστείας και μία ή εβδομάδα της Τυρινής που προηγείται, όκτώ. Για πολλούς είναι μία ευχάριστη και έπιθυμητή περίοδος, ενώ για άλλους είναι δύσκολη και για άλλους καθόλου ευχάριστη. Θα προσπαθήσουμε να πούμε λίγες σκέψεις για την περίοδο αυτή, όπως την έχουν χαρακτηρίσει οι άγιοι Πατέρες της Εκκλησίας μας.

Πρώτα πρώτα να θυμηθούμε τον άγιο Ιωάννη το Δαμασκηνό, που κάνει μία γενική παρατήρηση για την άγια Τεσσαρακοστή. Λέγει προς όλους μας: «Την Τεσσαρακοστήν μη έξουθενείτε· μίμησιν γάρ περιέχει τῆς τοῦ Χριστοῦ πολιτείας». Είναι σημαντική παρατήρηση αυτή. Ο Χριστός δεν έξουθενώνει, δηλ. δεν αφαιρεί τη δύναμη τῆς μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Πιο πλατειά θα λέγαμε, δεν περιφρονεί την μεγάλη Τεσσαρακοστή. Δε λέγει πώς ἡ περίοδος αὐτὴ δὲν εἶναι σωστή, οὔτε κοροϊδεύει τὴ νηστεία τῆς Ἐκκλησίας, οὔτε τὴν ἀτιμάζει, οὔτε δυσανασχετεῖ μετὸν ἔρχομό της, οὔτε εὐχεται νὰ περάσει γρήγορα, οὔτε καταλύει τὴ νηστεία ἐπιδεικτικὰ καὶ χωρὶς λόγο, οὔτε προπαγανδίζει πὼς οἱ καιροὶ ἄλλαξαν καὶ πρέπει

νὰ ἀλλάξουμε καὶ ἐμεῖς.

Ἡ ἀγία Τεσσαρακοστὴ εἶναι μία μίμηση τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ. Μετὰ τὴ βάπτισή Του πῆγε στὴν ἔρημο καὶ ἐκεῖ «νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα ὕστερον ἐπείνασεν» (Ματθ. 4,2). Ὁ Χριστὸς ἦταν τέλειος ἄνθρωπος καὶ μέσα Του δὲν εἶχε τὴν ἀμαρτητικὴν φορὰ, ἀλλὰ χρειαζόταν νὰ μᾶς δώσει τύπο ζωῆς.

Ἐπρεπε νὰ ἔχουμε μία εἰκόνα ἀσκήσεως μπροστά μας, γιὰ νὰ ἐπιτύχουμε τοῦ σκοποῦ μας, ποὺ εἶναι ἡ ἔνωσή μας μὲ τὸ Θεό. Κατὰ τὴν περίοδο αὕτὴ δέχθηκε καὶ τοὺς πειρασμοὺς τοῦ διαβόλου καὶ κατὰ τὴ διάρκεια τῶν πειρασμῶν Του «ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ» (Μάρκ. 1,13). Πολλὰ διδάγματα ἔχει νὰ μᾶς δώσει ἡ περίοδος τῶν πειρασμῶν τοῦ Κυρίου.

Ὁ Χριστὸς ἐκπαιδεύθηκε τρόπον τινα στοὺς πειρασμοὺς μὲ τὴ νηστεία. Ἀργότερα ὁ διάβολος σὰν μία φοβερὴ θύελλα θὰ ἐπιπέσει ἐπάνω Του. Σ' ὅλους τοὺς πειρασμοὺς βγῆκε νικητής. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ πιστός. Στὴ ζωὴ μας θὰ ἔχουμε πολλοὺς πειρασμούς. Χρειαζόμαστε ἐκπαίδευση. Ἡ περίοδος τῆς νηστείας εἶναι μία πνευματικὴ ἐκπαίδευση τοῦ Χριστιανοῦ. Μαθαίνει νὰ πολεμᾷ. Ὁ Κύριος μᾶς ἔδειξε τὸν τρόπο, ἀφοῦ πρῶτα αὐτὸς πειράσθηκε.

Ὁ Χριστὸς μέσα στὴν περίοδο τῆς νηστείας πειράσθηκε καὶ νίκησε. Ἐπίσης καὶ οἱ πιστοὶ πειράζονται. Γιατί παραχωρεῖ τοὺς πειρασμοὺς ὁ Θεός; Γιὰ νὰ πληροφορηθοῦμε πὼς εἴμαστε ἀνώτεροι ἀπ' αὐτούς. Γιὰ νὰ ταπεινωνόμαστε. Γιὰ νὰ πληροφορηθεῖ ὁ δαίμονας πὼς τὸν ἐγκαταλείψαμε. Γιὰ νὰ ἀσκηθοῦμε. Γιὰ νὰ λάβουμε σαφῆ πείρα τῆς δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ. Ἄγγελοι Κυρίου στηρίζουν τοὺς ἀγωνιστές.

Ὁ διάβολος πείραξε τὸ Χριστὸ κατὰ τὴν περίοδο τῆς νηστείας ὅχι μόνο μὲ τὸν τρόπο, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸν τόπο. Ἡ μοναξιά καὶ ἡ ἀπομόνωση εἶναι πολλές φορὲς ὅπλα τοῦ διαβόλου.

Παράδειγμα ἡ Εὐα, τὴν ὁποία πείραξε, ὅταν ἦταν χωρισμένη ἀπὸ τὸν Ἀδάμ. Ἀκόμη, ἡ ἀπομόνωση φέρνει μερικὲς φορὲς τὴν μονοτονία, τὴν ἀκηδία, τὴν πείνα, τὴν ἀδημονία. Τότε κατὰ τὴν περίοδο τῆς νηστείας παίρνει θάρρος καὶ ἐπιτίθεται ἐναντίον μας.

Ὅταν ὅμως μᾶς δεῖ μαζί μὲ τοὺς ἄλλους καὶ συγκεκροτημένους, δὲν ἔχει τὸ θάρρος (γράφει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος) νὰ μᾶς κάνει μεγάλη ζημιὰ. Γι' αὐτό, λοιπόν, στὴν περίοδο τῆς νηστείας νὰ συχνάζουμε στὴν Ἐκκλησία, στὶς ἀκολουθίες, καὶ ὅλοι μαζί νὰ στηρίζουμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλο γιὰ νὰ ἐνθαρρυνόμαστε πὼς στὸν ἀγῶνα μας δὲν εἴμαστε μόνοι, ἀλλὰ μαζί μας εἶναι ὅλη ἡ Ἐκκλησία. Τὸν

Κύριο Τὸν ἐνθάρρυναν οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ. Καταλαβαίνουμε, συνεπῶς, πόση μεγάλη ὠφέλεια παίρνουμε ἀπὸ τὴν ἁγία Τεσσαρακοστή.

Μετά, ἓνας ἄλλος Ἅγιος τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, γράφει πῶς κατὰ τὴν περίοδο τῆς μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ὁ ἄνθρωπος ἐμπορεύεται τὴν πνευματικὴ ἐμπορία καὶ συγκεντρώνει πολὺ πλοῦτο ἀρετῆς. Τονίζει πῶς δὲν εἶναι μεγάλο κατόρθωμα νὰ διέλθουμε τὶς ἡμέρες ἀπλῶς τῆς νηστείας, ἀλλὰ σημασία ἔχει νὰ διορθώσουμε κάτι ἀπὸ τὰ ἐλαττώματά μας καὶ νὰ πλυθοῦμε ἀπὸ τὰ ἁμαρτήματά μας, «εἰ διωρθώσαμέν τι τῶν ἡμετέρων ἐλαττωμάτων, εἰ τὰ ἁμαρτήματα ἀπενιψάμεθα».

Συνηθίζουμε νὰ ρωτᾶμε ὁ ἓνας τὸν ἄλλο κατὰ τὴν περίοδο τῆς Τεσσαρακοστῆς «πόσας ἑκάστος ἐβδομάδας ἐνήστευσε· καὶ ἔστιν ἀκοῦσαι λεγόντων τῶν μὲν, ὅτι δύο, τῶν δὲ ὅτι τρεῖς, τῶν δέ, ὅτι πάσας ἐνήστευσαν τὰς ἐβδομάδας», δηλαδὴ συμβαίνει νὰ ἀκοῦς νὰ λένε ἄλλος μὲν πῶς νήστευσε δύο, ἄλλος τρεῖς καὶ ἄλλος ὅλες τὶς ἐβδομάδες. Καὶ ποῖο εἶναι τὸ κέρδος, ἐὰν δίχως κατορθώματα ἀρετῆς περάσουμε τὴν περίοδο τῆς νηστείας;

Ἐὰν κάποιος λέγει, ὅτι νήστευσα ὅλη τὴν περίοδο τῆς Τεσσαρακοστῆς, σὺ εἶπέ, ὅτι εἶχα ἐχθρὸν καὶ συμφιλιώθηκα μ' αὐτόν· εἶχα συνήθεια νὰ κατηγορῶ καὶ τὴν ἐσταμάτησα· εἶχα συνήθεια νὰ ὀρκίζομαι καὶ ἀπαλλάχθηκα ἀπὸ τὴν κακὴ συνήθεια....

Καμία ὠφέλεια δὲν θὰ ἔχουμε ἀπὸ τὴν νηστεία, ἂν ἀπλῶς καὶ μόνο τὴν περάσουμε εἰκῇ καὶ ὥς ἔτυχε. Ἄν περάσουμε τὴ νηστεία τῶν φαγητῶν, ὅταν περάσουν οἱ σαράντα ἡμέρες, περνᾷ καὶ ἡ νηστεία· ἂν ὅμως ἀπέχουμε ἀπὸ τὰ ἁμαρτήματα καὶ ἡ περίοδος τῆς νηστείας νὰ περάσει, ἐκείνη ἡ νηστεία (δηλ. τῶν ἁμαρτημάτων) πάλιν μένει καὶ θὰ εἶναι συνεχῆς ἡ ὠφέλεια σὲ μᾶς καὶ πρὶν ἀκόμα ἀπὸ τὴ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν θὰ μᾶς χαρίσει ὅχι μικρὲς ἀμοιβὰς ἐδῶ.

Βλέπουμε πῶς ἡ μεγάλη Τεσσαρακοστὴ δὲν εἶναι μία περίοδος γιὰ νὰ νηστεύσουμε μόνο ἀπὸ φαγητά, ἀλλὰ γιὰ νὰ ἐξασκούμαστε στὴν ἀρετὴ. Ὄταν ὅλα αὐτὰ τὰ κατορθώσουμε, τότε θὰ ἀξιωθοῦμε τὴν κυρία ἡμέρα νὰ προσέλθουμε στὴν πνευματικὴ τράπεζα, δηλ. στὴ θεία Εὐχαριστία, γιὰ νὰ κοινωνήσουμε. Ἡ προσέλευση στὸ μυστήριό τῆς ζωῆς εἶναι ἱκανὸ κίνητρο, γιὰ νὰ μᾶς παρακινεῖ στὴν πνευματικὴ μας ἀσκηση.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος τονίζει πῶς ἡ νηστεία εἶναι καὶ καθάρσιο τοῦ ἑαυτοῦ μας. Πρὸ τῆς μεγάλης ἡμέρας τοῦ Πάσχα, «κάθαρσίς ἐστι προεόρτιος». Ὁ χριστιανὸς ἐπιτυγχάνει τὴ «συννέκρωση» μὲ τὸ Χριστό, συμμετέχει στὴ νέκρωση τοῦ Χριστοῦ. Ὅπως ὁ Κύριος νεκρώνει τὴ σάρκα Του γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ κόσμου,

ἔτσι καὶ οἱ χριστιανοὶ νεκρώνουν τὰ πάθη τους γιὰ τὴ σωτηρίᾳ τὴν ἰδική τους. Ὁ Κύριος νήστευσε λίγο πρὶν ἀπὸ τὸν πειρασμό, ἐμεῖς πρὶν ἀπὸ τὸ Πάσχα.

Μὲ τέτοιες σκέψεις ἅς διέλθουμε τὸ στάδιο τῆς μεγάλης Τεσσαρακοστῆς γιὰ νὰ ὠφεληθοῦμε πολὺ.

Μητροπολίτης Ἑδέσσης Ἰωήλ